କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକ, ମାଡ୍ରାସ

ବନାମ

ଭି. କୃଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଫେବୃଆରୀ 20, 1997

[ଏମ୍.ଏମ୍. ପୁଞ୍ଛି ଏବଂ କେ.ଟି. ଥୋମାସ୍, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973:

ଧାରା 377(2) -ଅପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଆଧାରରେ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପିଲ -ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ -ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଦଣ୍ଡବିଧାନ -କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସରକାରୀ ଓକିଲଙ୍କୁ ଓକିଲ ଭାବରେ ନିଯୋଜିତ କରି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗର ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲ ଦାୟର ହେଲା -ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରୀ ଓକିଲ ହିଁ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଅପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ହେତୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପିଲ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ -ଏପରି କ୍ଷମତା ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ନିହିତ ନୁହେଁ -ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲ ଦାୟର କରାଯାଇଛି ଯଦିଓ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଓକିଲ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସରକାରୀ ଓକିଲ -ମହକିଲ ଏବଂ ଓକିଲଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବିଶ୍ୱସନୀୟ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ -ଧାରା 377(2) ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁମୋଦିତ ନୁହେଁ -ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲିୟ ଅଧିକାରିତା : 1990 ର ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 551 ଏବଂ 553 ।

Crl.A. ସଂଖ୍ୟା 688/76 ଏବଂ 41/1977ରେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 30.4.83 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପି. ପରମେଶ୍ୱରନଙ୍କ ପାଇଁ ଡବ୍ଲୁ.ଏସ୍.ଏ. କାଦ୍ରି ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭି. କୃଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି ଏବଂ ଟି. ହରିଶ କୁମାର ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 377ର ଉପଧାରା (2) ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ଆଧାରରେ ଏହା ବିରୋଧରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିପରି ଏକ ଅପିଲ ଆଗତ କରାଯାଇପାରିବ ତାହା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ନିମ୍ନମତେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି:

> 377. (2) "ଯଦି ଏପରି ଦଣ୍ଡବିଧାନ ଏପରି ଏକ ମାମଲାରେ ହୁଏ ଯେଉଁଥିରେ ଦିଲ୍ଲୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୋଲିସ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଅଧିନିୟମ, 1946 (1946 ର 25) ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ ଦିଲ୍ଲୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୋଲିସ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଏହି ସଂହିତା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ

> କରିବାକୁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କରାଯାଇଛି, (କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରନ୍ତି) ତେବେ ସରକାରୀ ଓକିଲଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡର ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ଆଧାରରେ ଦଣ୍ଡ ବିରୋଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଅପିଲ୍ ଦାୟର କରିବାକୁ ପଡିବ" ।

ହାତରେ ଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ଯେଉଁଥିରେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ମୁଖ୍ୟ ମେଟ୍ରୋପଲିଟାନ୍ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍‌ଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହୋଇଥିବା ବିଚାରରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଅପର୍ଯାପ୍ତତା ଆଧାରରେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ, ମାଡ୍ରାସର ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଆଗତ କରାଯାଇଥିଲା, ସେହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଆଗକୁ ବଢାଇବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସରକାରୀ ଓକିଲଙ୍କୁ ଓକିଲ ଭାବରେ ନିୟୋଜିତ କରାଯାଇଥିଲା । ପୂର୍ବରୁ ପୁନଃ ଉପସ୍ଥାପିତ ଉପ-ଧାରା (2) ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ଯଦି ଦିଲ୍ଲୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୋଲିସ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଅଧିନିୟମ, 1946 (1946 ର 25 ଆଇନ) ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ ଦିଲ୍ଲୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୋଲିସ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଏହି ସଂହିତା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କରାଯାଇଛି, ତେବେ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଅପର୍ଯାପ୍ତତା ଆଧାରରେ ଅପିଲ କରିବାର ଅଧିକାର କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ନିହିତ ଏବଂ କେବଳ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସରକାରୀ ଓକିଲ ଅପର୍ଯାପ୍ତତା ଆଧାରରେ ଦଣ୍ଡ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପିଲ ଆଗତ କରିପାରିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଠାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠ ସମ୍ମୁଖରେ ଜଣେ ବିଦ୍ୱାନ ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ରଖାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇଥିଲା ଯେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗର ଅଧିକାରୀ ଏକ ସଂସ୍ଥା ହେବେ କି, ଯାହାକୁ ଭାରତୀୟ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 377 (2) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କରାଯିବ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଅପର୍ଯାପ୍ତତା ଆଧାରରେ ଏପରି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ କରାଯାଇଥିବା ଅପିଲ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ କି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଏକ ଦୀର୍ଘ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ "ତଦନ୍ତ" ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସିପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ଉକ୍ତ ଶବ୍ଦଟି ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 377 (2) ରେ ବୁଝାଯାଇଛି । କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କର ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 377 (2) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ 'ସଂସ୍ଥା' ନୁହଁନ୍ତି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିବା ଉପସଂହାରକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିଥିବା ଭିତ୍ତିଭୂମି ହେଉଛି ଯେ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 377 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲକାରୀ-ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ସେହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯାହା ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିଛି ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗର ସହକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 377 (2)ର ପରିସର ଏବଂ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି କି ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ ବିତର୍କ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାଗତ ଏବଂ ନିରର୍ଥକ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଉପଯୁକ୍ତ ମନୋନୀତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ

ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସରକାରୀ ଓକିଲ ହିଁ ଏହି ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ଆଧାରରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପିଲ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଏପରି କ୍ଷମତା ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ନିହିତ ନୁହେଁ । ଏଠାରେ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଆଗତ କରାଯାଇଛି, ଯଦିଓ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଓକିଲ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସରକାରୀ ଅଭିଯୋଜକ ଅଟନ୍ତି । ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ମହକିଲ ଏବଂ ଓକିଲଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ନ୍ୟାସିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ । ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 377 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଏହାର କାରଣ ସ୍ପଷ୍ଟ କାରଣ ଆଇନ ଅନୁମାନ କରେ ଯେ ଏହା ହେଉଛି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ଯିଏ ଏହାର ସରକାରୀ ଅଭିଯୋଜକ ମାଧ୍ୟମରେ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ସମ୍ପର୍କରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ । ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କର କେବଳ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 378 (4) ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷ ମୁକ୍ତି ବିରୋଧରେ ଏକ ଅପିଲରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମତ ରହିଛି, କିନ୍ତୁ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 377 (2) ଅନୁଯାୟୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ । ଅପିଲଗୁଡ଼ିକର ସାମର୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନହୋଇଥିବାରୁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରର ସଠିକତା ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଆମେ ବାଧ୍ୟ ନୁହେଁ ଯେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗର ଜଣେ ଅଧିକାରୀ ଏପରି ଏକ ସଂସ୍ଥା ହେବେ କି ଯାହା ଭାରତୀୟ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 377 (2) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ । ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ଏବେବି ସେମିତି ରହିଛି ।

ତଦନୁସାରେ ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଖାରଜ ହୋଇଛି ।

ଆର୍.ପି. ଅପିଲଗୁଡିକ ଖାରଜ ହେଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।